GWEITHDREFN CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU AR GYFER YMDRIN Â CHWYNION YN ERBYN AELODAU'R CYNULLIAD

Cymeradwywyd gan y Pwyllgor Safonau Ymddygiad ar 9 Gorffennaf 2013

Ymholiadau: Clerc y Pwyllgor Safonau Ymddygiad

1. DARPARIAETHAU CYFFREDINOL

Trefniadau gweinyddol

1.1 Dylid gwneud cwynion i'r Comisiynydd Safonau ("y Comisiynydd"), sy'n swyddog statudol annibynnol a benodir o dan Fesur Comisiynydd Safonau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2009 ("y Mesur"). Bydd Swyddfa'r Comisiynydd yn logio'r ohebiaeth ac yn anfon llythyr at yr achwynydd i gydnabod bod y gŵyn wedi dod i law. Bydd y llythyr yn egluro nad yw hyn o reidrwydd yn golygu bod y gŵyn yn dderbyniadwy, a bydd yn nodi mai dim ond os yw'r achwynydd yn barod i'r manylion gael eu rhyddhau i'r Pwyllgor ac i'r Aelod sy'n destun y gŵyn y bydd yr achos yn mynd rhagddo.

Ymchwiliadau

1.2 Rhaid i ymchwiliadau o dan y weithdrefn hon gael eu cynnal gan y Comisiynydd yn unol â'r Mesur.

1.3 Pan fydd swydd y Comisiynydd yn wag, neu os na fydd y Comisiynydd, am ba bynnag reswm, yn gallu cynnal ymchwiliad, caiff y Cynulliad benodi rhywun i weithredu fel Comisiynydd dros dro i ymgymryd â swyddogaethau'r swydd honno. Ceir darpariaethau pellach ynghylch penodi Comisiynydd dros dro yn Adran 4 o'r Mesur.

Camau

1.4 Pan fydd y Comisiynydd yn ymchwilio i gŵyn, mae dau gam posibl:

Cam yr Ymchwiliad Rhagarweiniol sy'n cynnwys ymchwilio a phenderfynu a yw cwyn yn dderbyniadwy; ac

os yw'r gŵyn yn dderbyniadwy, daw'r **Cam Ymchwilio Ffurfiol,** sy'n cynnwys ymchwiliad pellach i'r gŵyn a phroses o adrodd yn ôl i'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad.

Cynnal ymchwiliadau

1.5 Yn unol â darpariaethau'r weithdrefn, y Comisiynydd fydd yn penderfynu pa bryd a sut i gynnal ymchwiliadau ym mhob cam.

1.6 Rhaid i bob cam o ymchwiliad i gŵyn gael ei gynnal yn breifat. Fodd bynnag, gall y Comisiynydd, ar unrhyw adeg, adrodd yn ôl i'r Pwyllgor ar hynt ymchwiliad i gŵyn a rhaid gwneud hynny os nad yw'r ymchwiliad ffurfiol wedi cael ei gwblhau o fewn chwe mis i'r dyddiad y mae'r Comisiynydd yn canfod fod cwyn yn dderbyniadwy.

1.7 Os yw ymchwiliad i gŵyn yn parhau ar ddechrau cyfnod etholiad y Cynulliad, caiff yr ymchwiliad ei ohirio dros dro a bydd yn ailgychwyn ar ddiwedd cyfnod yr etholiad. Bydd trafodaethau ynghylch cwyn yn erbyn Aelod a gaiff ei ailethol yn dod i ben yn unol â'r weithdrefn hon. O ran Aelod na chaiff ei ailethol, mae'r cosbau y gellir eu defnyddio mewn achos o ganfod methiant i gydymffurfio, yn gyfyngedig a gallai'r Pwyllgor ystyried hynny wrth drafod pa gamau i'w cymryd mewn cysylltiad ag unrhyw adroddiad gan y Comisiynydd ynghylch y gŵyn.

2. CAM YR YMCHWILIAD RHAGARWEINIOL

2.1 Yn ystod y cam hwn, rhaid i'r Comisiynydd ymchwilio a phenderfynu a yw cwyn yn dderbyniadwy ai peidio o fewn telerau paragraff 3 isod. Gall y Comisiynydd gysylltu â'r achwynydd i gasglu rhagor o fanylion ac i holi a yw'n fodlon i'w enw gael ei ryddhau i'r Aelod sy'n destun cwyn ac i'r Pwyllgor. Hefyd, gall y Comisiynydd, yn ôl ei ddisgresiwn, gysylltu â'r Aelod sy'n destun cwyn, os yw'r Comisiynydd o'r farn bod angen gwneud hynny er mwyn penderfynu a yw'r gŵyn yn dderbyniadwy.

2.2 Os cred y Comisiynydd fod y gŵyn yn dderbyniadwy, rhaid i'r Comisiynydd symud ymlaen i Ymchwiliad Ffurfiol i'r gŵyn.

2.3 Os cred y Comisiynydd nad yw'r gŵyn yn dderbyniadwy, rhaid i'r Comisiynydd wrthod y gŵyn, gan hysbysu'r achwynydd a nodi'r rhesymau dros y penderfyniad.

3. DERBYNIADWYDEB CWYNION

3.1 Mae cwyn yn dderbyniadwy o dan y weithdrefn hon:

i. os caiff ei chyflwyno'n ysgrifenedig*;

ii. os yw'n trafod ymddygiad Aelod Cynulliad;

iii. os nad yw'n ddienw a'i bod yn nodi pwy yw'r achwynydd yn glir mewn modd sy'n golygu y gellir cyfathrebu ymhellach ag ef/hi;

iv. os yw'n nodi'n glir pwy yw'r Aelod Cynulliad sy'n destun y gŵyn;

v. os y'i gwneir o fewn blwyddyn i'r dyddiad pan allai'r achwynydd fod wedi dod yn rhesymol ymwybodol o'r ymddygiad y cwynir yn ei gylch; a

vi. os yw'n ymddangos bod digon o sylwedd i gyfiawnhau ymchwiliad pellach (h.y. mae digon o dystiolaeth i awgrymu bod yr ymddygiad dan sylw wedi digwydd, a phe bai hynny'n cael ei brofi, gallai olygu bod yr Aelod heb gydymffurfio ag unrhyw un o ofynion Rheol Sefydlog 22.2(i).

4. CAM YR YMCHWILIAD FFURFIOL

4.1 Yn ystod y cam hwn, rhaid i'r Comisiynydd ymchwilio i gŵyn dderbyniadwy gyda'r bwriad o:

i. sefydlu'r ffeithiau mewn cysylltiad â pha un a yw'r Aelod perthnasol wedi ymddwyn yn y modd a nodir gan y gŵyn ai peidio; a

ii. dod i gasgliad o ran a yw Aelod, o ganlyniad i'r ymddygiad hwnnw, wedi methu â chydymffurfio ag un o'r materion a nodir yn Rheol Sefydlog 22.2(i).

4.2 Pan fo gwaith ymchwilio ffurfiol i gŵyn wedi'i gwblhau, rhaid i'r Comisiynydd lunio adroddiad i'w gyflwyno i'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad. Rhaid i'r adroddiad gynnwys:

i. manylion y gŵyn;

ii. manylion yr ymchwiliad a gynhaliwyd gan y Comisiynydd;

iii. y ffeithiau y daeth y Comisiynydd o hyd iddynt mewn cysylltiad â pha un a yw'r Aelod perthnasol wedi ymddwyn yn y modd y cwynwyd yn ei gylch ai peidio, ynghyd ag unrhyw ffeithiau a ddarperir gan yr Heddlu, Gwasanaeth Erlyn y Goron neu'r Llysoedd mewn achos lle cafodd tystiolaeth ei chyfeirio (gweler yr adran ar Droseddau);

---

* *Lle nad yw'r achwynydd yn gallu cyflwyno cwyn yn ysgrifenedig, bydd cyfleusterau ar gael trwy gyfrwng swyddfa'r Comisiynydd fel y gall gytuno ar delerau datganiad ysgrifenedig.*

iv. y casgliad y daeth y Comisiynydd iddo o ran pa un a yw'r Aelod hwnnw, o ganlyniad i'r ymddygiad hwnnw, wedi methu â chydymffurfio ag un o'r materion a nodir o fewn Rheol Sefydlog 22.2(i); ond

v. ni fydd yn cynnwys unrhyw sylwadau nac argymhellion o ran pa sancsiwn (os o gwbl) a ddylai gael ei roi ar yr Aelod o dan sylw;

vi. pa un a yw'r achwynwr, ym marn y Comisiynydd yn cyfeirio at faterion sy'n ymwneud ag egwyddorion cyffredinol.

Os bydd y Comisiynydd, wrth gynnal yr ymchwiliad, yn dod yn ymwybodol o unrhyw amgylchiadau sy'n codi materion sy'n ymwneud ag egwyddorion cyffredinol neu arfer cyffredinol sy'n berthnasol i swyddogaethau'r Clerc o dan Adran 138 o'r Ddeddf fel y prif swyddog cyfrifyddu, neu a allai, wrth i'r Clerc ymchwilio ymhellach, roi dyletswydd ar y Clerc o dan Adran 9, rhaid i'r Comisiynydd gyflwyno'r amgylchiadau hynny yn ysgrifenedig, ar wahân, i'r Clerc hefyd.

4.3 Ni fydd adroddiad sy'n dod i'r casgliad bod Aelod wedi methu â chydymffurfio ag un o'r materion o fewn Rheol Sefydlog 22.2(i) yn cael ei gyflwyno gerbron y Pwyllgor oni bai fod copi o'r adroddiad drafft wedi'i roi i'r Aelod a'r achwynydd a'u bod wedi cael cyfle i wneud sylwadau ar gywirdeb ffeithiol. Os oes sylwadau nad yw'r Comisiynydd yn eu derbyn, rhaid i adroddiad y Pwyllgor nodi manylion y ffeithiau hyn sy'n destun dadl.

4.4 Rhaid sicrhau bod copïau o adroddiad terfynol y Comisiynydd i Bwyllgor ar ymchwiliad ffurfiol ar gael i'r achwynydd ac i'r Aelod sy'n destun cwyn yr un pryd ag y darperir copïau i'r Pwyllgor.

4.5 Bydd yr Aelod sy'n destun cwyn yn cael ei hysbysu gan y Pwyllgor bod ganddo hawl i:

i. gyflwyno sylwadau ysgrifenedig i'r Pwyllgor o fewn amser penodol; a
ii. cyflwyno sylwadau llafar mewn gwrandawiad llafar gan y Pwyllgor.

4.6 Mae adroddiad y Comisiynydd yn parhau'n gyfrinachol nes y bydd y Pwyllgor wedi gorffen ystyried y gŵyn. Bydd gofyn i'r rhai sy'n cael copi o'r adroddiad barchu ei gyfrinachedd.

5. CYDWEITHREDIAD YR AELODAU

5.1 Mae'r weithdrefn hon yn seiliedig ar yr egwyddor y bydd Aelodau'r Cynulliad yn cydweithredu'n llwyr ag unrhyw ymchwiliad i gŵyn. Disgwylir i Aelodau ymateb yn bersonol bob tro i unrhyw gais gan y Comisiynydd. Yn ystod unrhyw gam o'r broses o ystyried cwyn, os bydd gan Gomisiynydd achos i gredu nad yw unrhyw Aelod yn cydweithredu, ar ôl rhoi hysbysiad o fwriad i wneud hynny i'r Aelod sy'n destun cwyn, gall y Comisiynydd gyflwyno'r farn hon i'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad. Yna, gall y Pwyllgor drefnu i'r adroddiad gael ei gyhoeddi a'i osod gerbron y Cynulliad cyn gynted ag sy'n bosibl.

5.2 Ni fydd llunio adroddiad o'r fath yn atal y Comisiynydd na'r Pwyllgor rhag parhau i ystyried y gŵyn yn unol â'r weithdrefn hon.

6. TROSEDDAU

6.1 Yn ystod unrhyw gam o ystyried cwyn:

(i) os ceir tystiolaeth o ymddygiad a allai gynnwys methiant i gydymffurfio ag adran 36(7) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, rhaid i'r Comisiynydd hysbysu'r Clerc ar unwaith. Rhaid i'r Clerc gyfeirio'r papurau o dan sylw i'r Heddlu yn unol â'r protocol y cytunwyd arno gyda'r Heddlu a Gwasanaeth Erlyn y Goron.

(ii) os ceir tystiolaeth o ymddygiad a allai olygu cyflawni unrhyw drosedd arall, yn amodol yn unig i'r disgwyliad y bydd tystiolaeth o'r fath yn cael ei chyfeirio at yr Heddlu fel arfer, bydd y Comisiynydd yn defnyddio ei ddisgresiwn i benderfynu a fydd y mater yn cael ei gyfeirio at yr Heddlu, a phryd a sut y bydd hynny'n digwydd.

6.2 O dan amgylchiadau o'r fath, bydd yr holl waith o ystyried y gŵyn o dan y weithdrefn hon yn cael ei ohirio dros dro nes bod casgliadau terfynol ymchwiliad yr Heddlu, Gwasanaeth Erlyn y Goron neu'r Llysoedd yn hysbys.

7. YSTYRIAETH Y PWYLLGOR SAFONAU

Ystyriaeth gychwynnol

7.1 Yn gyntaf, bydd y Pwyllgor yn cyfarfod yn breifat i ystyried manylion y gŵyn, **ond ni fydd yn cyflwyno unrhyw gasgliadau o sylwedd am y gŵyn yn ystod y cam hwn.** Diben y cyfarfod preifat fydd ystyried adroddiad y Comisiynydd, ac unrhyw dystiolaeth ysgrifenedig arall a wêl yn berthnasol i benderfynu:

a. a ddylid gwahodd unrhyw dystion i gyflwyno tystiolaeth i'r Pwyllgor mewn gwrandawiad llafar; a

b. a ddylai'r Pwyllgor ystyried y gŵyn yn gyhoeddus ynteu'n breifat.

7.2 Gall y Pwyllgor ystyried hefyd sut y mae'n cynnig y dylid holi'r Aelod neu'r tystion.

7.3 Ni chaiff y Comisiynydd Safonau fod yn bresennol yn y cyfarfod preifat cychwynnol hwn oni bai fod y Pwyllgor yn estyn gwahoddiad iddo.

7.4 Yn unol â Rheol Sefydlog 22.5, lle y mae Aelod o'r Pwyllgor yn destun cwyn, ni chaiff gymryd unrhyw ran yng ngwaith y Pwyllgor o ystyried y gŵyn. O dan yr amgylchiadau hynny, caiff Aelod arall o'r un grŵp gwleidyddol gymryd lle'r Aelod hwnnw yn unol â'r trefniadau a nodir yn y Rheolau Sefydlog.

<u>Gwrandawiad llafar</u>

7.5 Bydd y Pwyllgor yn cyfarfod yn breifat - oni bai ei fod wedi penderfynu, ar ôl ystyried amgylchiadau'r achos ac unrhyw gyngor a gafwyd gan y Comisiynydd Safonau neu ar ran Clerc y Cynulliad, y dylai gyfarfod yn gyhoeddus - i ystyried:

i. unrhyw dystiolaeth neu sylwadau llafar neu ysgrifenedig y mae'r Aelod sy'n destun cwyn yn dymuno'u cyflwyno; a

ii. unrhyw dystiolaeth lafar neu ysgrifenedig gan dystion.

Gall y Comisiynydd gael ei wahodd i roi tystiolaeth yn y cyfarfod, yn ôl disgresiwn y Cadeirydd.

7.6 Mewn unrhyw wrandawiad llafar, caiff cynghorydd ddod yn gwmni i'r Aelod sy'n destun cwyn neu i unrhyw dystion sy'n dewis rhoi tystiolaeth.

7.7 Darperir trawsgrifiad gair-am-air o drafodion unrhyw wrandawiadau llafar. Y rhagdybiaeth gyffredinol yw mai dim ond er mwyn cael esboniad o faterion ffeithiol y bydd y Pwyllgor yn gofyn cwestiynau i'r Aelod neu i'r tystion. Byddai gan yr Aelod neu unrhyw dystion hawl i holi a chael ateb i gwestiynau ffeithiol am faterion gweithdrefnol neu dechnegol; nid oes ganddynt hawl i gwestiynu'r Comisiynydd na'r Pwyllgor am faterion eraill.

7.8 Os daw rhywun gyda'r Aelod neu'r tystion, caiff y Cadeirydd roi caniatâd i'r person hwnnw gyflwyno sylwadau ar lafar a byddai'r un rheolau'n berthnasol.

<u>Y Pwyllgor yn ystyried ei benderfyniad</u>

7.9 Yn dilyn unrhyw wrandawiad llafar bydd y Pwyllgor yn cyfarfod yn breifat i ystyried a yw'r Aelod wedi methu â chydymffurfio ag un o'r materion a nodir yn Rheol Sefydlog 22.2(i) a pha gamau, os o gwbl, y dylai gynghori'r Cynulliad i'w cymryd os canfyddir methiant i gydymffurfio.

7.10 Er mwyn i'r Pwyllgor benderfynu gwneud argymhelliad, yn unol â'r hyn a fanylir ym mhwnt 7.11, rhaid cael mwyafrif clir o blaid yr argymhelliad.

<u>Argymhellion y Pwyllgor</u>

7.11 Gall y Pwyllgor benderfynu:

i. na chanfuwyd unrhyw fethiant i gydymffurfio ac y dylid gwrthod y gŵyn;

ii. y canfuwyd methiant i gydymffurfio ond ei fod yn ddibwys ac y dylid gwrthod y gŵyn;

Neu, yn amodol ar unrhyw apêl gan yr Aelod dan sylw, gall y Pwyllgor benderfynu argymell i'r Cynulliad:

iii. y canfuwyd methiant i gydymffurfio ac na ddylid cymryd unrhyw gamau pellach;

iv. y canfuwyd methiant i gydymffurfio ac y dylid "ceryddu" yr Aelod yn unol â'r Rheolau Sefydlog;

v. y canfuwyd methiant i gydymffurfio ac y dylid gwahardd yr Aelod o drafodion y Cynulliad[1] naill ai'n gyffredinol neu'n benodol, er enghraifft, o drafodion cyfarfodydd penodol o'r Cynulliad neu ei bwyllgorau, am gyfnod i'w bennu yn y cynnig gwahardd, ac yn unol â'r Rheolau Sefydlog[2];

vi. y canfuwyd methiant i gydymffurfio ac y dylai rhai o'r hawliau a'r breintiau penodol sydd gan Aelodau'r Cynulliad gael eu tynnu yn ôl oddi ar yr Aelod o dan sylw; neu

vii. pan ystyrir bod hynny'n briodol, gellir cymhwyso unrhyw gyfuniad o'r sancsiynau uchod.

Bydd hawliau a breintiau Aelodau'r Cynulliad y gallai'r Pwyllgor eu hargymell i gael eu tynnu'n ôl yn cael eu nodi yn adroddiad y Pwyllgor i'r Cynulliad, a gall hyn gynnwys:

- tynnu'n ôl hawl mynediad Aelod i ystâd y Cynulliad;
- gwaharddiad o weithgareddau eraill y byddai gan Aelod hawl i fynd iddynt fel arfer; a /neu
- tynnu breintiau cynrychioliadol a seremonïol a breintiau cysylltiedig oddi ar Aelod a fyddai fel arfer yn meddu arnynt.

Ystyriaethau

Wrth benderfynu pa sancsiwn/sancsiynau i'w argymell/hargymell i'r Cynulliad, bydd y Pwyllgor yn gwneud penderfyniad ar sail amgylchiadau penodol yr achos o dan sylw.Bydd yn ystyried difrifoldeb yr achos, i ba raddau y gallai fod wedi dwyn anfri ar y Cynulliad, ac a yw'r achos o dan sylw yn ail drosedd, neu'n dangos ymddygiad cyson y

[1] Caiff "trafodion y Cynulliad" eu diffinio yn adran 1(5) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 fel "any proceedings of the Assembly, committees of the assembly or sub-committees of such committees".
[2] Mewn achos o argymhelliad i wahardd, yn unol a'r Rheolau Sefydlog, bydd hyn yn arwain yn awtomatig at dynnu cyflog yr Aelod yn ôl am gyfnod y gwaharddiad, ond ni fydd yn arwain at dynnu unrhyw lwfansau eraill yn ôl a ddarperir o dan Benderfyniad y Cynulliad ar Dâl a Chyflogau Aelodau. Ni fydd hyn yn effeithio ar gyflog a lwfansau staff a gaiff eu cyflogi gan yr Aelod o dan sylw.

gellir ystyried ei fod yn dangos dirmyg tuag at gyd-Aelodau, y rheolau neu'r sefydliad.

8. Y WEITHDREFN ADRODD AC APELIO

8.1 Cyn gynted â phosibl ar ôl penderfyniad y Pwyllgor, rhaid rhoi copi o adroddiad y Pwyllgor i'r Aelod sy'n destun y gŵyn, a rhaid i bob parti drin yr adroddiad hwn yn gyfrinachol. Yn yr achosion hynny pan fydd y Pwyllgor wedi ystyried y gŵyn yn breifat, a lle nad oes methiant i gydymffurfio neu y gwrthodwyd y gŵyn, rhaid trefnu i'r adroddiad fod yn ddienw.

Lle mae'r Pwyllgor wedi canfod bod Aelod wedi methu â chydymffurfio, ac nad yw'r pwyllgor yn argymell y dylid gwrthod y gŵyn, gall yr Aelod sy'n destun y gŵyn apelio i'r Llywydd **o fewn 10 diwrnod gwaith i'r dyddiad pan gaiff copi o adroddiad y Pwyllgor**.

Rhaid i'r Pwyllgor gyhoeddi adroddiad o'i ystyriaethau a'i osod gerbron y Cynullid ynghyd ag adroddiad y Comisiynydd i'r Pwyllgor. Lle y mae'r Llywydd yn hysbysu'r Pwyllgor bod apêl wedi'i wneud, ni chaiff y Pwyllgor gyhoeddi ei adroddiad na'i osod gerbron y Cynulliad nes bod y gwaith o ystyried yr apêl wedi'i gwblhau.

Os caiff cwyn ei gyfeirio yn ôl i'r Pwyllgor o dan baragraff 8.6 i, rhaid i'r Pwyllgor, ar ddiwedd ei ystyriaeth bellach o'r gŵyn, baratoi adroddiad diwygiedig. Yna, bydd Paragraff 8.1 yn berthnasol i'r adroddiad diwygiedig yn hytrach na'r adroddiad gwreiddiol.

Penodi rhywun i ystyried apêl

8.2 Rhaid i'r Llywydd, ar bob achlysur, benodi person annibynnol â chymhwyster yn y gyfraith i benderfynu ar yr apêl. Ni chaniateir i'r person a benodir fod yn Aelod Cynulliad nac yn aelod o staff y Cynulliad, a rhaid penodi'r person hwnnw, ar gais y Llywydd, gan yr Uwch Farnwr Llywyddol ar gylchdaith Cymru.

8.3 Ar ôl enwebu'r person annibynnol â chymhwyster yn y gyfraith, ond cyn y penodiad, bydd y Llywydd yn rhoi cyfle i'r Aelod sy'n destun y gŵyn, gyflwyno sylwadau ysgrifenedig dros beidio â phenodi'r person dan sylw, o fewn pum niwrnod gwaith o gael gwybod enw'r enwebai. Os bydd y Llywydd yn derbyn unrhyw sail fel rheswm dilys ac yn penderfynu peidio â phenodi'r person a enwebwyd, bydd yn gofyn am enwebiad arall fel ym mharagraff 8.2.

Ystyried apelau

8.4 Dim ond ar y seiliau canlynol y caiff apelau eu hystyried:

i. bod casgliadau'r Pwyllgor yn seiliedig ar anghywirdebau ffeithiol sylweddol nad oedd y Pwyllgor yn ymwybodol ohonynt, ond pe baent wedi bod yn ymwybodol ohonynt, gallent fod wedi arwain y Pwyllgor i gasgliadau gwahanol;

ii. bod afreoleidd-dra gweithdrefnol a oedd yn rhagfarnu yn erbyn hawl yr Aelod i gael gwrandawiad teg.

8.5 Dim ond adroddiadau'r Comisiynydd a'r Pwyllgor ac unrhyw sylwadau ysgrifenedig eraill a wnaiff yr apelydd y bydd y person annibynnol â chymhwyster yn y gyfraith yn eu hystyried. Ni fydd y person hwnnw yn cynnal gwrandawiadau llafar nac yn ystyried sylwadau o unrhyw ffynhonnell arall.

8.6 Rhaid i'r person a benodir i benderfynu'r apêl baratoi adroddiad o'i ystyriaethau o'r apêl, a'i roi i'r Aelod ac i'r Pwyllgor, ac:

i. os yw sail yr apêl yn cael ei gadarnhau, bydd yn cadarnhau'r apêl ac yn cyfeirio'r gŵyn yn ôl i'r Pwyllgor i'w hystyried ymhellach; neu

ii. bydd yn gwrthod y gŵyn.

8.7 Rhaid i'r Pwyllgor osod adroddiad y person a benodir i benderfynu ar yr apêl gerbron y Cynulliad, ynghyd ag adroddiad y Comisiynydd ac adroddiad neu (os cyfeiriwyd y mater yn ôl i'r Pwyllgor o dan baragraff 86.1), adroddiad diwygiedig y Pwyllgor ei hun.

Yn yr achosion hynny lle mae'r Pwyllgor wedi ystyried y gŵyn yn breifat, a lle mae'r Pwyllgor, ar ôl iddi gael ei chyfeirio yn ôl i'r Pwyllgor gan y person a benodwyd i benderfynu ar yr apêl, wedi gwrthod y gŵyn, rhaid i'r Pwyllgor drefnu i'w adroddiad diwygiedig ac i un y person a benodwyd i benderfynu'r apêl, fod yn ddienw.

9. Y CYNULLIAD YN YSTYRIED

Pan na fydd apêl neu pan na fydd apêl yn llwyddiannus.

9.1 Pan na fydd apêl yn llwyddiannus neu pan na chaiff apêl ei wneud i'r Llywydd a phan nad yw'r Pwyllgor yn penderfynu gwrthod y gŵyn, mae'n rhaid i Gadeirydd y Pwyllgor Safonau gyflwyno cynnig yn galw ar y Cynulliad i gymeradwyo argymhellion y Pwyllgor. Ni fydd cynigion o'r fath yn destun gwelliannau. Rhaid gwneud amser i drafod y cynnig cyn gynted â phosibl.

10. UNIONI METHIANT NEU WRTHOD Y GŴYN

10.1 Yn ystod ymchwiliad, lle nad yw'r ffeithiau'n destun dadl a bod yr Aelod yn unioni neu'n ymddiheuro ar unwaith am fân fethiant yn ddi-oed, gall y Comisiynydd argymell i Gadeirydd y Pwyllgor Safonau y dylid dod â'r ymchwiliad i ben. Os bydd y Cadeirydd yn cytuno, bydd y Comisiynydd yn hysbysu'r Aelod a'r achwynydd, er bod methiant i gydymffurfio wedi'i ganfod, na fydd unrhyw gamau pellach yn cael eu cymryd yn erbyn yr Aelod.

10.2 Os mai'r Cadeirydd yw testun y gŵyn, gall y Comisiynydd argymell i aelod o'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad, a enwebwyd gan y Pwyllgor, weithredu yn y cyswllt hwn. Bydd Clerc y Pwyllgor yn sicrhau bod aelod o'r Pwyllgor yn cael ei enwebu at y diben hwnnw.

10.3 O dan yr amgylchiadau hyn, nid oes gofyn i'r Comisiynydd adrodd yn ôl i'r Pwyllgor Safonau heblaw i argymell unrhyw gamau a allai fod yn angenrheidiol er mwyn egluro neu ddehongli rheolau er gwybodaeth ar gyfer y dyfodol. Os yw'r Comisiynydd yn dewis adrodd yn ôl yn y modd hwn, ni fydd angen nodi enw'r Aelod na'r achwynydd.